

WWW.COSMOPOLITE.NO
Cosmopolite
VOIGTSGT 64, TORSHOV | SORIA MORIA

MARCUS MILLER
AFRODEEZIA
TOUR

FA BILLETTER I GJEN
FRE 13. NOV
KL 20:00 KR 500/450+AVG

THE ORGAN CLUB
TORUN ERIKSEN
JOSJE WADENIUS
SVEINUNG HOVENSJØ
BUGGE WESSELTOFT
CHARLES MENA
ONSDAG 18. NOV
KL 20:00 KR 200/100+AVG
JUBILEUMSKONSERT
1965-2015

JUNIPHER GREENE
LØR 21. NOV
KL 20:00 KR 550/420+AVG

THE ORGAN CLUB
"CHRISTMAS SPECIAL"
SIMONE (D'SOUND)
DON MARTIN
HÅKON KORNSTAD
AMUND MAARUD
BUGGE WESSELTOFT
CHARLES MENA
SPIRIT IN THE DARK
ONSDAG 2. DES
KL 20:00 KR 300/200+AVG

**KARIN KRØG
SCOTT HAMILTON**
"THE BEST THINGS IN LIFE"
TORSDAG 3. DES
KL 20:00 KR 270/220+AVG

RUDOLF NILSEN
SANGER
OG DIKT
JON ARNE CORELL
KARI SVENDSEN
LARS KLEVSTRAND
STEINAR OFSDAL
CARL MORTEN IVERSEN
PÅ STENGRUNNI!
SØNDAG 6. DES
KL 16:19:30 KR 300+AVG
• 7/12 SONGHOY BLUES
• 18/12 THE SOURCE: OF CHRISTMAS
2016
• 22-23/1 DJANGOFESTIVAL

billett service.no
tlf. 815 33 133

Anne Hytta er hardingfelespiller, og hver fjerde uke skriver hun om klassiske utgivelser.

LOKKENDE FOLKETONER

DENNE UKA:

«Bockfot!!!»
Björn Ståbi og
Pers Hans
Sonet, 1970

Hjertespiel fra Dalarne

To felespillere står vendt inn mot hverandre, det ene øret ned mot lokket på egen fele, det andre mot den andres fele. Musikere flest spiller til hverandre, men disse to er hverandre.

SVENSK SPEL

Slik kan det se og høres ut å oppleve den svenske spelmannsmusikken: Intens energi, rullende framdrift og løft. Når det ikke stemmer, låter det riktig masete og slitsomt for øret, når det stemmer finnes det lite som er finere. På utgivelsen «Bockfot!!!» fra 1970 med Björn Ståbi og Pers Hans Olsson, stemmer det til gagns. Opptakene er fra en konsert på Mosebacke Etablisement i Stockholm, en legendarisk scene for viser i den svenske hovedstaden som i dag er gjenåpna. Man ser salen for sitt indre øye når man hører musikken, og kjenner publikums forventninger når visesamleren, trubaduren og programleder Sid Jansson høytidsstemt annonserer konserten. Jeg hører stemmer, sitring, latter, og ser salen.

Björn Ståbi og Pers Hans er begge felespillere fra spelmansfamilier, med familietradisjonen fra Orsa og Rättvik i Dalarna. Dalarna er svensk folkemusikkens indrefilet, og betyr omtrent det samme i Sverige som Telemark har gjort for norsk folkemusikk; høy status, stort repertoir og mange dyktige utøvere. Ståbi og Pers Hans serverer en rekke slåtteperler på den drøyt timelange plata, og sjelden har vel standardlåten for ethvert middelmådig spelmannslag, «Gärdebylåten», svingt bedre enn akkurat her.

Stål og sølv

Det er to ulike musikalske personligheter man blir kjent med på plata. Pers Hans' tone har en slik intensitet at den er nær ved å sprekke, faktisk så nær at det har blitt lagt på litt ekstra klang på opptaket av soloslåtten «Polska i A» for å runde av den sprekkeferdige tonen. Men han holder den akkurat innenfor randkanten, og en skarp, men fylldig, mørk klang fyller rommet når han spiller.

VENDT INN MOT HVERANDRE: I posituren til Björn Ståbi og Pers Hans ligger kvaliteten i utgivelsen.

FAKTA

«Bockfot!!!»:

- Liveplate spilt inn av Björn Ståbi og Pers Hans, på Mosebacke Etablisement i Stockholm.
- Gitt ut i en Sonet-serie med svensk folkemusikk. Reutgitt i 2001.
- Albumet er dedisert til Cornelis Vreeswijk.
- Kilde: Svensk Wikipedia.

I det lyse registeret skinner tonen over hele musikken. Det mørke er stål, det lyse er sølv, det river godt i magen, begeistring i salen kjennes godt 45 år etter. Björn Ståbis tone er annerledes, den er mjukere og mer porøs, men

kommet helt av seg selv. Slåttespel, om det er svensk eller norsk, er en kjede av motiver som endrer seg litt etter litt i en metamorfose på omtrent tre minutter. I dette strekket skal det ideelt svinge av både takt og tone fra første sekund, så lytteren kjenner det karakteristiske suget i magen som drar en inn i musikken. På «Bockfot!!!»-albumet står tonen som kniven i veggen fra første ansats. Når motivene lander, er harmoniene så rene at alle nyanser av overtonepekteret svarer, og samklangens stråler i et frodig og intenst hjertespiel.

Duo som solo

I Norge er det som likner mest på spelmansmusikken i Dalarna kanskje folkemusikken på Røros og i Hedmark. Der hø-

søker feleduo en optimal samklang hos hverandre i tillegg til eget instrument. Det er et samspel som egentlig ikke kan sammenliknes med noe annet ensemblespill, men som har mer til felles med den enslige hardingfelespilleren.

Eksperiment som standard

Mens norsk folkemusikk har levd i en naturlig levende tradisjon i mange bygdelag, har svensk folkemusikk ligget mer nede, og ble tatt opp igjen på 70-tallet som del av en politisk og kulturell bølge. Det man i Norge kaller «folkemusikkpolitiet», har vært fraværende i Sverige, og eksperimentell folkemusikk i Norge er standard folkemusikk i Sverige. Det har vært, og er nok fremdeles, friere i svensk miljø enn i det norske.

Til gjengjeld kan man kanskje si at vi i Norge har bevart et større mangfold av dialekter og personlige stemmer innen det tradisjonelle uttrykket, og at vi har et repertoir svenske synes såpass godt om at de, som en norsk folkemusiker uttrykte det, «har brukt den norske musikken som spisskammers».

Hvorom alt er, er «Bockfot!!!» en utgivelse som viser det ypperste av tradisjonell folkemusikk, fordi tradisjonen er et middel for det personlige uttrykket, for personene bak felene vendt inn mot hverandre.

Anne Hytta
musikk@klassekampen.no

“Folkemusikkpolitiet” har vært fraværende i Sverige, og eksperimentell folkemusikk i Norge er standard folkemusikk i Sverige.

samtidig konsentrert. Det spraker godt fra de utbroderte ornamentene han bruker, musikken blomstrer ut av fela.

Suget i magen

Når de spiller sammen, er det en fin kvalitet at man kan høre den litt ulike tonen de to imellom. Men det man hører framfor alt, er en helt suveren samklang, og den kan ikke ha

rer man igjen noe av det rå, intense uttrykket, i kontrast til det mer lyriske spillet i for eksempel Gudbrandsdalen.

En hardingfelespiller gripes i å tenke at det karakteristiske duospelet har mye til felles med den enslige hardingfelespilleren. Der hardingfelespilleren spiller sine egne harmonier og leter etter den optimale samklang i instrumentet,